

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2018/1976**(2018. gada 14. decembris),****kas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2018/1139 nosaka detalizētus planieru ekspluatācijas noteikumus**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 4. jūlija Regulu (ES) 2018/1139 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 552/2004 un (EK) Nr. 216/2008 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 31. pantu,

tā kā:

- (1) Komisijai ir jāpieņem nepieciešamie īstenošanas noteikumi, lai radītu apstākļus drošai planieru ekspluatācijai saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139, ja planieri atbilst minētās regulas 2. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punkta nosacījumiem.
- (2) Ņemot vērā planieru ekspluatācijas īpašo raksturu, ir vajadzīgi īpaši ekspluatācijas noteikumi, kas izklāstīti atsevišķā regulā. Minētie noteikumi jābalsta uz vispārīgajiem ekspluatācijas noteikumiem, kas izklāstīti Komisijas Regulā (ES) Nr. 965/2012 ⁽²⁾, tomēr tiem jābūt pārstrukturētiem un vienkāršotiem, lai nodrošinātu, ka tie ir samērīgi un to pamatā ir riskā balstīta pieeja, vienlaikus nodrošinot planieru drošu ekspluatāciju.
- (3) Attiecībā uz personu un organizāciju pārraudzību arī planieru ekspluatācijā būtu jāturpina piemērot Regulas (ES) Nr. 965/2012 3. pantā un II pielikumā noteiktās prasības.
- (4) Drošības interesēs un nolūkā nodrošināt atbilstību Regulas (ES) 2018/1139 V pielikumā noteiktajām pamatprasībām, uz visiem planieru ekspluatantiem, uz kuriem attiecas šī regula, izņemot projektēšanas vai ražošanas organizācijas, kas veic zināmu veidu darbības, būtu jāattiecināta pamatprasību kopums.
- (5) Ņemot vērā, ka komerciālās darbības ar planieriem ir mazāk sarežģītas un šaurākas apmēros, salīdzinot ar citiem komerciālās aviācijas veidiem, un saskaņā ar riskā balstītu pieeju pienākas attiecībā uz komerciāliem darījumiem ar planieriem prasīt tikai iepriekšēju deklarēšanu kompetentajai iestādei, kā noteikts Regulas (ES) 2018/1139 30. panta 1. punkta a) apakšpunktā. Šajā regulā ir detalizēti noteikumi par tādu deklarēšanu.
- (6) Ņemot vērā konkrētu darbību specifiku un riskā balstītu pieeju, pienākas zināmas darbības ar planieriem izslēgt no iepriekšējās deklarēšanas prasības.
- (7) Nolūkā nodrošināt raitu pāreju un visām iesaistītajām personām dot pietiekamu laiku sagatavoties minēto jauno procedūru piemērošanai, šo regulu būtu jāsadā piemērot tikai sešus mēnešus pēc stāšanās spēkā.
- (8) Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra ir sagatavojusi īstenošanas noteikumu projektu un iesniegusi to kā atzinumu ⁽³⁾ Komisijai saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 75. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu un 76. panta 1. punktu.
- (9) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi ar Regulas (ES) 2018/1139 127. pantu izveidotā komiteja,

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas 2012. gada 5. oktobra Regula (ES) Nr. 965/2012, ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras saistībā ar gaisa kuģu ekspluatāciju atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008 (OV L 296, 25.10.2012., 1. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Aviācijas drošības aģentūras 2017. gada 23. augusta atzinums Nr. 07/2017 par Komisijas regulas projektu par planieru ekspluatācijas noteikumu pārskatīšanu.

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Šajā regulā izklāstīti detalizēti ekspluatācijas noteikumi par planieriem, kas atbilst Regulas (ES) 2018/1139 2. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punkta nosacījumiem.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro I pielikumā iekļautās definīcijas un šādas definīcijas:

- 1) "planieris" ir par gaisu smagāks gaisa kuģis, kuru lidojumā notur gaisa aerodinamiskā reakcija uz tā nekustīgajām nesošajām virsmām un kura brīvais lidojums nav atkarīgs no dzinēja;
- 2) "dzinējs" ir ierīce, ko izmanto vai paredzēts izmantot motorplaniera piedziņai;
- 3) "motorplanieris" ir planieris ar vienu vai vairāk dzinējiem, kuram laikā, kad dzinēji nedarbojas, ir planiera īpašības;
- 4) "komercekspluatācija" ir planiera publiski pieejama ekspluatācija par maksu vai citādu nosakāmu atlīdzību vai, ja tā nav publiski pieejama, tad tāda, ko veic pēc ekspluatanta un klienta līguma, ja ekspluatants nav klienta kontrolē;
- 5) "sacensību lidojums" ir darbības gaisā ar planieri, ko veic nolūkā piedalīties planierisma sacensībās vai konkursos, ieskaitot gatavošanos tādām lidojumam un lidošanu uz planierisma sacensībām vai konkursiem un atgriešanos no tiem;
- 6) "parauglidojums" ir darbības gaisā ar planieri, ko veic nolūkā nodrošināt izrādi vai priekšnesumu publiski pieejamā reklamētā pasākumā, ieskaitot gatavošanos tādām lidojumam un lidošanu uz reklamēto pasākumu un atgriešanos no tā;
- 7) "ievadlidojums" ir par maksu vai citādu nosakāmu atlīdzību veikts neilgs lidojums, ko jaunu apmācāmo vai organizācijas locekļu piesaistes nolūkā veic vai nu mācību organizācija, kas minēta Komisijas Regula (ES) Nr. 1178/2011⁽¹⁾ 10.a pantā, vai organizācija, kas izveidota ar mērķi popularizēt aviācijas sportu vai izklaides aviāciju;
- 8) "akrobātisks lidojums" ir tīša manevrēšana, kurā ietilpst planiera stāvokļa pēkšņa maiņa, neparasts stāvoklis gaisā vai neparasta paātrināšana, kas nav nepieciešami parastā lidojumā vai apmācībā tādu apliecību, diplomu vai kvalifikācijas atzīmju saņemšanai, kas neattiecas uz akrobātiskiem lidojumiem;
- 9) "galvenā darbības vieta" ir planiera ekspluatanta galvenais birojs vai juridiskā adrese, kurā tiek īstenotas šajā regulā minēto darbību galvenās finansiālās funkcijas un vadība;
- 10) "līgums par nomāšanu bez apkalpes" ir uzņēmumu līgums, pēc kura planieri ekspluatē nomnieka atbildībā.

3. pants

Ekspluatācija

1. Planieru ekspluatanti planierus ekspluatē saskaņā ar II pielikumā noteiktajām prasībām.

Pirmo daļu nepiemēro projektēšanas vai ražošanas organizācijām, kuras atbilst Komisijas Regulas (ES) Nr. 748/2012⁽²⁾ attiecīgi 8. un 9. pantam un planieri ekspluatē atbilstīgi savām tiesībām planiera tipa ieviešanas vai modificēšanas nolūkos.

⁽¹⁾ Komisijas 2011. gada 3. novembra Regula (ES) Nr. 1178/2011, ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras attiecībā uz civilās aviācijas gaisa kuģa apkalpi atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008 (OV L 311, 25.11.2011., 1. lpp.).

⁽²⁾ Komisijas 2012. gada 3. augusta Regula (ES) Nr. 748/2012, ar ko paredz īstenošanas noteikumus par sertifikāciju attiecībā uz gaisa kuģu un ar tiem saistīto ražojumu, daļu un ierīču lidojumperīgumu un atbilstību vides aizsardzības prasībām, kā arī projektēšanas un ražošanas organizāciju sertifikāciju (OV L 224, 21.8.2012., 1. lpp.).

2. Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 30. panta 1. punkta a) apakšpunktu planieru ekspluatanti nodarbojas ar komercekspluatāciju tikai pēc tam, kad deklarējuši kompetentajai iestādei savu darbības spēju un līdzekļus, kas ļauj pildīt ar planiera ekspluatāciju saistītos pienākumus.

Pirmo daļu nepiemēro šādām darbībām ar planieriem:

- a) ekspluatācija ar dalītām izmaksām, ja planiera lidojumu tiešajās izmaksās un planiera glabāšanas, apdrošināšanas un apkopes ikgadējo izmaksu proporcionālā daļā dalās visas personas, ko planierī uzņem;
- b) sacensību lidojumi vai parauglidojumi, ja maksa vai citāda atlīdzība par tādiem lidojumiem nepārsniedz planiera lidojuma tiešo izmaksu segšanu un proporcionālu daļu no planiera glabāšanas, apdrošināšanas un apkopes ikgadējām izmaksām un izcīnītu balvu vērtība nepārsniedz kompetentās iestādes noteikto;
- c) ievadlidojumi, lidojumi izpletlēcēju izlaišanai, planieru vilkšana vai akrobātika, ko veic vai nu apmācības organizācija, kuras galvenā darbības vieta ir kādā dalībvalstī un kura ir minēta Regulas (ES) Nr. 1178/2011 10. a pantā, vai organizācija, kas izveidota nolūkā popularizēt aviācijas sportu vai izklaides aviāciju, ja organizācija planieri ekspluatē, pamatojoties uz īpašumtiesībām vai līgumu par nomāšanu bez apkalpes, lidojums nerada peļņu, kura tiek dalīta ārpus organizācijas, un tādi lidojumi ir marģināla organizācijas darbība;
- d) mācību lidojumi, ko veic apmācības organizācija, kuras galvenā darbības vieta ir kādā dalībvalstī un kura ir minēta Regulas (ES) Nr. 1178/2011 10.a pantā.

4. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2019. gada 9. jūlija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2018. gada 14. decembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
Jean-Claude JUNCKER

I PIELIKUMS

DEFINĪCIJAS

(PART-DEF)

Regulas II pielikumā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “pieņemami atbilstības panākšanas līdzekļi (AMC)” ir nesaistoši standarti, ko Aģentūra pieņēmusi, lai parādītu, ar kādiem līdzekļiem panākama atbilstība Regulai (ES) 2018/1139 un tās deleģētajiem un īstenošanas aktiem;
- 2) “alternatīvi atbilstības panākšanas līdzekļi (AltMoC)” ir līdzekļi, kas nodrošina alternatīvu esošiem AMC, vai līdzekļi, kas liek priekšā jaunus veidus, kā panākt atbilstību Regulai (ES) 2018/1139 un tās deleģētajiem un īstenošanas aktiem, par kuriem Aģentūra nav pieņēmusi attiecīgus AMC;
- 3) “kapteinis” (PIC) ir pilots, kurš norīkots komandēt un atbild par drošu lidojuma norisi;
- 4) “gaisa kuģa lidojumu rokasgrāmata (AFM)” ir dokuments, kurā ietverti piemērojami un apstiprinātie ekspluatācijas ierobežojumi un informācija par planieri;
- 5) “psihoaktīvas vielas” ir alkohols, opioīdi, kanabinoīdi, sedatīvi un hipnotiķi, kokaīns, citi psihostimulatori, halucinogēni un gaisīgi šķīdinātāji, bet ne kafija un tabaka;
- 6) “lidojuma kritiskie posmi” ir ieskrējens, pacelšanās trajektorija, pieejas beigu posms, neizdevies nosēšanās mēģinājums, nosēšanās, ieskaitot nosēšanās izskrējenu, un citi lidojuma posmi, ko kapteinis nosaka par kritiskiem planiera drošai ekspluatācijai;
- 7) “ekspluatācijas vieta” ir vieta, kas nav lidlauks un ko kapteinis vai ekspluatants izvēlējis nosēšanās vai pacelšanās vajadzībām;
- 8) “apkalpes loceklis” ir persona, ko ekspluatants norīkojis kapteiņa pakļautībā veikt pienākumus planierī, ja tā nav kapteinis pats;
- 9) “elektroniskā lidojumu datu pārvaldības ierīce (EFB)” ir elektroniska informācijas sistēma, ko veido ierīces un lietotnes lidojuma apkalpei, kuras ļauj glabāt, atjaunināt, attēlot un apstrādāt EFB funkcijas, kas vajadzīgas lidojuma operācijām vai veicamajiem pienākumiem;
- 10) “bīstami izstrādājumi” ir priekšmeti vai vielas, kas spēj apdraudēt veselību, drošību, mantu vai vidi un kas ir iekļauti tehnisko instrukciju bīstamo izstrādājumu sarakstā vai tiek klasificēti saskaņā ar šīm instrukcijām;
- 11) “tehniskās instrukcijas” ir tehnisko instrukciju par bīstamo izstrādājumu drošiem pārvadājumiem pa gaisu jaunākais spēkā esošais izdevums, ieskaitot papildinājumu un visus pielikumus, kuru ICAO publicējusi dokumentā 9284-AN/905;
- 12) “planiera specializēta ekspluatācija” ir ekspluatācija, kas var būt komerciāla vai nekomerciāla darbība ar planieri, kuras galvenais mērķis saistīts nevis ar tipiskiem sporta un izklaides pasākumiem, bet ar izpletņlēcšanu, ziņu mediju, televīzijas un kino lidojumiem, parauglidojumiem vai tamlīdzīgām specializētām darbībām;
- 13) “nakts” ir laika sprādis no vakara civilās krēslas beigām līdz rīta civilās krēslas sākumam; civilā krēsla beidzas vakarā, kad saules ripas centrs atrodas 6° zem horizonta, un sākas no rīta, kad saules ripas centrs atrodas 6° zem horizonta.

II PIELIKUMS

PLANIERU EKSPLUATĀCIJA GAISĀ

(PART-SAO)

GEN APAKŠDAĻA

VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

SAO.GEN.100 Darbības joma

Saskaņā ar 3. pantu šajā apakšdaļā noteiktas prasības, kas jāievēro visiem planieru ekspluatantiem, kuri nav 3. panta 1. punkta otrajā daļā minētās projektēšanas vai ražošanas organizācijas.

SAO.GEN.105 Kompetentā iestāde

Kompetentā iestāde ir tās dalībvalsts deleģēta iestāde, kurā ir ekspluatanta galvenā darbības vieta, vai, ja ekspluatantam nav galvenās darbības vietas, tās, kurā ekspluatants veic darbību vai kurā ir tā reģistrācijas vieta vai dzīvesvieta. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 965/2012 1. panta 7. punktu uz minēto iestādi attiecas prasības, kas noteiktas minētās regulas 3. pantā.

SAO.GEN.110 Atbilstības pierādīšana

- a) Ja pieprasa kompetentā iestāde, kura saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 965/2012 II pielikuma ARO.GEN.300. punkta a) apakšpunkta 2) punktu pārbauda ekspluatanta pastāvīgu atbilstību, ekspluatants pierāda atbilstību Regulas (ES) 2018/1139 V pielikumā noteiktajām pamatprasībām un šās regulas prasībām.
- b) Atbilstības pierādīšanai ekspluatants var izmantot šādus līdzekļus:
  - 1) pieņemamus atbilstības panākšanas līdzekļus (AMC);
  - 2) alternatīvus atbilstības panākšanas līdzekļus (AltMoC).

SAO.GEN.115 Ievadlidojumi

Ievadlidojumus:

- a) veic pa dienu pēc vizuālo lidojumu noteikumiem (VFR); un
- b) drošības aspektā pārtrauga personu, kuru norīkojusi organizācija, kas atbild par ievadlidojumiem.

SAO.GEN.120 Tūlītēja reaģēšana uz drošības problēmu

Ekspluatants īsteno:

- a) kompetentās iestādes uzdotos drošības pasākumus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 965/2012 II pielikuma ARO.GEN.135. punkta c) apakšpunktu; un
- b) lidojumperīguma direktīvas un citu obligāto informāciju, ko saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 77. panta 1. punkta h) apakšpunktu izdevusi Aģentūra.

SAO.GEN.125 Kapteiņa iecelšana

Ekspluatants par kapteini ieceļ personu, kam ir kapteiņa kvalifikācija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1178/2011 I pielikumu.

SAO.GEN.130 Kapteiņa pienākumi

Kapteinis:

- a) planiera ekspluatācijas laikā atbild par planiera un tajā esošo personu drošību;
- b) atbild par lidojuma sākšanu, turpināšanu vai beigšanu drošības pēc;
- c) nodrošina, ka tiek ievērotas visas piemērojamās ekspluatācijas procedūras un kontrolsaraksti;

- d) lidojumu sāk vienīgi tad, kad ir pārliecinājies, ka ir ievērotas visas ekspluatācijas prasības, proti:
- 1) planieris ir lidojumderīgs;
  - 2) planieris ir pienācīgi reģistrēts;
  - 3) lidojuma veikšanai vajadzīgie instrumenti un iekārtas ir planierī un ir darba kārtībā;
  - 4) planiera masa un smagumcentrs ir tādi, ka lidojumu iespējams veikt gaisa kuģa lidojumu rokasgrāmatas (AFM) noteiktajās robežās;
  - 5) visas iekārtas un bagāža ir pareizi iekrautas un nostiprinātas, un joprojām ir iespējama ārkārtas evakuācija; un
  - 6) visā lidojuma laikā netiek pārsniegti AFM noteiktie planiera ekspluatācijas ierobežojumi;
- e) gādā, lai pirmslidojuma pārbaude būtu veikta tā, kā noteikts AFM;
- f) pienākumus planierī nepilda, ja ir kāds no tālāk minētajiem gadījumiem:
- 1) kāda iemesla dēļ, piemēram, traumas, slimības, medikamentu lietošanas, noguruma vai psihoaktīvu vielu iedarbības dēļ vai citādi nejūtas spējīgs pildīt savus pienākumus;
  - 2) nav ievērotas piemērojamās medicīniskās prasības;
- g) atsakās vest vai izliet tādas personas vai bagāžu, kas rada potenciālas briesmas planiera vai tajā esošu personu drošībai;
- h) neļauj planierī pārvadāt personu, kas šķiet esam tādā psihoaktīvo vielu ietekmē, ka var rasties briesmas planiera vai tajā esošo personu drošībai;
- i) gādā, lai kritiskajos lidojuma posmos un vienmēr, kad tas tiek uzskatīts par nepieciešamu drošības pēc, visas personas planierī sēž un drošības jostas ir aizsprādzētas;
- j) lidojuma laikā:
- 1) neatsprādzē drošības jostu; un
  - 2) visu laiku ir pie planiera vadības, izņemot gadījumus, kad vada cits pilots;
- k) ārkārtas situācijā, kad vajadzīgi tūlītēji lēmumi un tūlītējas darbības, veic visas darbības, ko uzskata par konkrētajos apstākļos vajadzīgām. Tādos gadījumos drošības interesēs var, cik nepieciešams, neievērot noteikumus, ekspluatācijas procedūras un metodes;
- l) neturpina lidojumu tālāk par tuvāko laikapstākļu nosacījumiem atbilstīgo lidlauku vai ekspluatācijas vietu, ja viņam ir ievērojami pasliktinājusies spēja pildīt pienākumus slimības, noguruma, skābekļa trūkuma vai citu iemeslu dēļ;
- m) lietošanas datus un visus planiera defektus, kuri ir zināmi vai par kuriem radušās aizdomas, pēc lidojuma vai lidojumu virknes ieraksta reģistrācijas žurnālā vai lidojuma žurnālā;
- n) par katru negadījumu un nopietnu incidentu, kurā iesaistīts planieris, nekavējoties ar ātrākajiem pieejamajiem līdzekļiem informē tās valsts drošības izmeklēšanas iestādi, kuras teritorijā bijis šis atgadījums, un minētās valsts avārijas dienestus;
- o) nekavējoties iesniedz kompetentajai iestādei ziņojumu par nelikumīgu iejaukšanos un informē vietējo varas iestādi, ko deleģējusi valsts, kuras teritorijā nelikumīgā iejaukšanās notikusi; un
- p) nekavējoties ziņo attiecīgajai gaisa satiksmes pakalpojumu (ATS) struktūrvienībai par bīstamiem laikapstākļiem vai lidojuma apstākļiem, kas radušies un var ietekmēt citu gaisa kuģu drošību.

SAO.GEN.135 Apkalpes locekļu pienākumi

- a) Katrs apkalpes loceklis kārtīgi pilda savus pienākumus planiera ekspluatācijā.
- b) Apkalpes loceklis nepilda pienākumus planierī, ja kāda iemesla dēļ, piemēram, traumas, slimības, medikamentu lietošanas, noguruma, psihoaktīvu vielu iedarbības dēļ vai citādi nejūtas spējīgs tos pildīt.

- c) Apkalpes loceklis ziņo kapteinim:
- 1) par bojājumiem, atteicēm, nepareizu darbību vai defektiem, kas pēc viņa domām var ietekmēt planiera lidojumderīgumu vai drošu ekspluatāciju, ieskaitot avārijas sistēmu darbību;
  - 2) un par katru incidentu.

SAO.GEN.140 Normatīvo aktu, noteikumu un procedūru ievērošana

- a) Kapteinis un citi apkalpes locekļi ievēro visus to valstu likumus, noteikumus un procedūras, kurās tiek veikta ekspluatācija.
- b) Kapteinis pārzina tiesību aktus, noteikumus un procedūras, kas attiecas uz viņa pienākumiem un kas noteikti attiecībā uz teritorijām, kuras paredzēts šķērsot, lidlaukiem vai ekspluatācijas vietām, kuras paredzēts izmantot, un attiecīgajām aeronavigācijas iekārtām.

SAO.GEN.145 Pārnēsājamas elektroniskas ierīces

Ekspluatants nevienai personai planierī neļauj lietot portatīvas elektroniskas ierīces (*PED*), ieskaitot elektronisko lidojumu datu pārvaldības ierīci (*EFB*), kuras nelabvēlīgi ietekmē planiera sistēmas un iekārtu veikspēju vai tā ekspluatējamību.

SAO.GEN.150 Bīstami izstrādājumi

- a) Kapteinis neļauj nevienai personai ņemt planierī bīstamus izstrādājumus.
- b) Samērīgā daudzumā par atļautiem uzskata priekšmetus un vielas, kas citādi būtu klasificējami kā bīstami izstrādājumi, bet ko izmanto lidojuma drošības uzlabošanai, ja to vešana planierī ir ieteicama, lai nodrošinātu to laicīgu pieejamību ekspluatācijas vajadzībām.

SAO.GEN.155 Dokumenti, rokasgrāmatas un informācija, kam jābūt planierī

- a) Katrā lidojumā planierī ir visi šādi dokumenti, rokasgrāmatas un informācija vai to kopijas:
  - 1) AFM vai līdzvērtīgi dokumenti;
  - 2) sīka informācija par reģistrēto ATS lidojuma plānu, ja nepieciešams saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 pielikuma 4. sadaļu ⁽¹⁾;
  - 3) plānotā lidojuma apgabala jaunākās un atbilstīgās aeronavigācijas kartes;
  - 4) citi dokumenti, kas var būt vajadzīgi lidojumā vai ko var pieprasīt valstis, kuras saistītas ar lidojumu;
  - 5) procedūras un informācija par vizuālajiem brīdinājuma signāliem, ko izmanto, pārtverot gaisa kuģi, vai tad, ja gaisa kuģis ir pārtverts.
- b) Bez tam, ja saskaņā ar SAO.DEC.100. punktu ir vajadzīga deklarācija, katrā lidojumā ved līdzī tās kopiju.
- c) Visi šie dokumenti, rokasgrāmatas un informācija, ja to nav planierī, paliek pieejamas lidlaukā vai ekspluatācijas vietā oriģināla vai kopijas veidā:
  - 1) reģistrācijas apliecība;
  - 2) lidojumderīguma sertifikāts ar pielikumiem;
  - 3) lidojumderīguma pārbaudes sertifikāts;
  - 4) trokšņa līmeņa sertifikāts, ja motorplanierim ir izdots trokšņa līmeņa sertifikāts;
  - 5) radionavigācijas sakaru izmantošanas licence, ja planieris ir aprīkots ar radiosakaru iekārtu saskaņā ar SAO.IDE.130. punktu;

⁽¹⁾ Komisijas 2012. gada 26. septembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012, ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

- 6) civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas apliecības;
  - 7) lidojuma žurnāls vai līdzvērtīgs dokuments.
- d) Ar izņēmumu no a) un b) punkta tajos norādītos dokumentus, rokasgrāmatas un informāciju var atstāt lidlaukā vai ekspluatācijas vietā šādos lidojumos:
- 1) kuros iecerēts palikt lidlauka vai ekspluatācijas vietas redzamības lokā; vai
  - 2) kuri tiek veikti kompetentās iestādes noteiktā attālumā vai teritorijā.
- e) Pēc kompetentās iestādes pieprasījuma tās noteiktajā laikposmā, kas nav mazāks par 24 h, kapteinis vai ekspluatants minētajai iestādei dara pieejamus dokumentu oriģinālus.

SAO.GEN.160 Lidojuma žurnāls

Katra lidojuma vai lidojumu virknes ziņas par planieri, apkalpi un katru lidojumu fiksē lidojuma žurnālā vai līdzvērtīgā dokumentā.

OP APAKŠDAĻA

EKSPLUATĀCIJAS PROCEDŪRAS

SAO.OP.100 Lidlauku un ekspluatācijas vietu izmantošana

Kapteinis izmanto tikai attiecīgajam planiera tipam un ekspluatācijas veidam piemērotus lidlaukus un ekspluatācijas vietas.

SAO.OP.105 Trokšņa mazināšanas procedūras. Motorplanieri

Kapteinis ievēro publicētās ekspluatācijas procedūras, lai mazinātu motorplaniera saceltā trokšņa ietekmi, vienlaikus nodrošinot drošības prioritāti pār trokšņu mazināšanu.

SAO.OP.110 Pasažieru instruktāža

Kapteinis nodrošina, ka pirms lidojuma un, ja vajadzīgs, tā laikā pasažieris tiek instruēts par standarta, nestandarta un ārkārtas procedūrām.

SAO.OP.115 Īpašu kategoriju pasažieru pārvadāšana

Kapteinis nodrošina, ka personas, kam pārvadāšanas laikā planierī nepieciešami īpaši apstākļi, palīdzība vai ierīces, tiek vestas tādos apstākļos, kas nodrošina planiera un tajā esošo personu un mantas drošību.

SAO.OP.120 Lidojuma sagatavošana

Pirms lidojuma sākuma kapteinis nodrošina, ka:

- a) planiera drošai ekspluatācijai vajadzīgās ietaises ir piemērotas ekspluatācijas veidam, kādā lidojums tiks veikts;
- b) meteoroloģiskie apstākļi ļaus lidojumu paveikt droši;
- c) motorplaniera gadījumā – ja paredzēts izmantot dzinēju, degvielas vai cita enerģijas avota daudzums ir pietiekams, lai lidojumu varētu paveikt droši.

SAO.OP.125 Degvielas uzpilde un akumulatoru uzlāde un maiņa, kad planierī ir cilvēki. Motorplanieri

Ja motorplanierī ir pasažieris:

- a) planierī neiepilda degvielu; un
- b) piedziņai izmantojamus akumulatorus neuzlādē un nemaina.

SAO.OP.130 Smēķēšana planierī

Nevienā lidojuma posmā neviens planierī nedrīkst smēķēt.

SAO.OP.135 Meteoroloģiskie apstākļi

Kapteinis sāk vai turpina lidojumu tikai tad, ja jaunākā pieejamā meteoroloģiskā informācija rāda, ka pastāv drošas nosēšanās iespēja.

SAO.OP.140 Ledus un citi kontaminanti. Procedūras lidlaukos

Kapteinis sāk pacelšanos tikai tad, kad planieris ir atbrīvots no visiem uzslāņojumiem, kas var nelabvēlīgi ietekmēt planiera veiktspēju vai vadāmību, izņemot gadījumos, kad tas atļauts AFM noteikumos.

SAO.OP.145 Degvielas vai citu enerģijas avotu pārvaldība lidojumā. Motorplanieri

Motorplaniera kapteinis lidojuma laikā ar regulāriem starplaikiem pārbauda, vai izmantojamās degvielas vai citu pieejamo enerģijas avotu daudzums nav mazāks par to, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu drošu nosēšanos.

SAO.OP.150 Papildu skābekļa lietošana

Kapteinis nodrošina, ka visas personas planierī izmanto papildu skābekli ikreiz, kad kapteinis konstatējis, ka paredzētā lidojuma augstumā skābekļa trūkums var mazināt viņu spējas vai viņām kaitēt.

SAO.OP.155 Specializēta planieru ekspluatācija

- a) Pirms planiera specializētas ekspluatācijas vai darbību virknes sākuma kapteinis veic riska novērtēšanu, izvērtējot attiecīgās darbības sarežģītību, lai noteiktu plānotās ekspluatācijas bīstamību un ar to saistītos riskus un vajadzības gadījumā noteiktu riska mazināšanas pasākumus.
- b) Specializētu planiera ekspluatāciju veic saskaņā ar kontrolsarakstu. Pamatojoties uz riska novērtējumu un ņemot vērā visas šajā pielikumā noteiktās prasības, kapteinis sagatavo minēto kontrolsarakstu un nodrošina tā piemērotību specializētajai darbībai un izmantotajam planierim. Kontrolsaraksts visos lidojumos ir viegli pieejams kapteinim un apkalpes locekļiem, ja tas ir svarīgi viņu pienākumu veikšanai.
- c) Lai pienācīgi ņemtu vērā riska novērtējumu, kapteinis kontrolsarakstu regulāri pārskata un vajadzības gadījumā atjaunina.

POL APAKŠDAĻA**VEIKTSPĒJA UN EKSPLUATĀCIJAS IEROBEŽOJUMI****SAO.POL.100 Svēršana**

- a) Planieri sver planiera ražotājs, vai planiera svēršanu veic saskaņā ar Komisijas Regulas (ES) Nr. 1321/2014 ⁽¹⁾ I pielikumu.
- b) Eksploatants nodrošina, ka planiera masa ir noteikta, to faktiski nosverot pirms sākotnējās nodošanas ekspluatācijā. Ņem vērā un pienācīgi dokumentē veiktās pārbūves un remontu kopējo ietekmi uz masu. Informāciju dara pieejamu kapteinim. Ja pārbūves vai remonta ietekme uz masu nav zināma, planieri pārsver.

SAO.POL.105 Veiktspēja. Vispārīgi

Kapteinis ekspluatē planieri tikai tad, ja tā veiktspēja atbilst Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 pielikumā noteiktajām prasībām un pārējiem ierobežojumiem, kas piemērojami lidojumam, izmantojamai gaisa telpai, lidlaukiem vai ekspluatācijas vietām, nodrošinot, ka tiek izmantoti grafiku un karšu jaunākie pieejamie izdevumi.

⁽¹⁾ Komisijas 2014. gada 26. novembra Regula (ES) Nr. 1321/2014 par gaisa kuģu un aeronavigācijas ražojumu, daļu un ierīču lidojumdeģuma uzturēšanu un šo uzdevumu izpildē iesaistīto organizāciju un personāla apstiprināšanu (OV L 362, 17.12.2014., 1. lpp.).

IDE APAKŠDAĻA

INSTRUMENTI, DATI UN IEKĀRTAS

SAO.IDE.100 Instrumenti un iekārtas. Vispārīgi

- a) Šajā apakšdaļā noteiktos instrumentus un iekārtas apstiprina saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 748/2012 I pielikumu vai, ja tie reģistrēti trešā valstī, saskaņā ar reģistrācijas valsts lidojumderīguma prasībām, ja ir izpildīts viens no šiem nosacījumiem:
- 1) lidojuma apkalpe tos izmanto lidojuma trajektorijas kontrolei;
  - 2) tos izmanto, lai nodrošinātu atbilstību SAO.IDE.130. vai SAO.IDE.135. punktam;
  - 3) tie ir iebūvēti planierī.
- b) Atkāpjoties no a) apakšpunkta, tālāk norādītie instrumenti un iekārtas nav jāapstiprina, ja tie prasīti šajā apakšdaļā:
- 1) pārnēsājami lukturi;
  - 2) precīzs laiks;
  - 3) izdzīvošanas un signalizācijas iekārtas.
- c) Instrumentiem un iekārtām jābūt pa rokai vai sasniedzamiem no posteņa, kur sēž kapteinis vai cits apkalpes loceklis, kam tie jālieto.

SAO.IDE.105 Lidojuma un navigācijas instrumenti

- a) Planieriem jābūt aprīkoti ar ierīcēm, kas mēra un parāda:
- 1) laiku stundās un minūtēs,
  - 2) barometrisko augstumu,
  - 3) izmērīto ātrumu gaisā,
  - 4) motorplanierī – magnētisko kursu.
- b) Papildus a) apakšpunktā nosauktajam planierim, to ekspluatējot apstākļos, kad to bez viena vai vairākiem papildu instrumentiem nevar noturēt vēlamajā lidojuma trajektorijā, lidojot mākoņos vai to ekspluatējot naktī, jābūt aprīkotam ar ierīcēm, kas mēra un parāda:
- 1) vertikālo ātrumu,
  - 2) telpisko stāvokli vai griešanos un slīdēšanu,
  - 3) magnētisko kursu.

SAO.IDE.110 Ekspluatācijas gaismas

Planieri, ko ekspluatē naktī, ir aprīkoti ar visu tālāk minēto:

- a) sadursmes novēršanas gaismu sistēmu;
- b) navigācijas/pozīcijas gaismām;
- c) nolaišanās lukturi;
- d) apgaismojumu ar barošanas padevi no planiera elektrosistēmas, lai adekvāti apgaismotu visus instrumentus un iekārtas, kas ir būtiskas drošai planiera ekspluatācijai;
- e) autonomu portatīvu lukturi kapteinim un citiem apkalpes locekļiem posteņiem.

SAO.IDE.115 Papildu skābeklis

Planieri, ko ekspluatē tad, kad ir vajadzīgs skābekļa krājums saskaņā ar SAO.OP.150. punktu, ir aprīkoti ar skābekļa uzglabāšanas un padeves ierīci, kurā var uzglabāt vajadzīgo skābekļa daudzumu un ar kuru var nodrošināt tā padevi.

SAO.IDE.120 Dzīvības glābšanas un signalizēšanas aprīkojums. Lidojumi virs ūdens

Tāda planiera kapteinis, ko ekspluatē virs ūdens, pirms lidojuma sākšanas izvērtē planierī pārvadātās personas izdzīvošanai radīto risku gadījumā, ja notiktu piespiedu nosēšanās uz ūdens. Ņemot vērā minētos riskus, kapteinis izvērtē, vai dzīvības glābšanas un signalizēšanas aprīkojums ir jāved līdzi.

SAO.IDE.125 Dzīvības glābšanas un signalizēšanas aprīkojums. Apgrūtināta meklēšana un glābšana

Planieri, ko ekspluatē virs teritorijām, kur meklēšana un glābšana (SAR) būtu īpaši grūta, ir aprīkoti ar dzīvības glābšanas un signalizēšanas aprīkojumu, kas piemērots pārlidojamajām teritorijām.

SAO.IDE.130 Radiosakaru iekārtas

Planieri ir aprīkoti ar radiosakaru iekārtām, lai nodrošinātu saziņu, kā prasīts Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 pielikuma 4. papildinājumā un, ja lidojumu veic trešās valsts gaisa telpā, trešās valsts tiesību aktos.

SAO.IDE.135 Uztvērējraidītājs

Planieri ir aprīkoti ar sekundārā radara (SSR) uztvērējraidītāju, kas spēj veikt visas vajadzīgās funkcijas saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 pielikuma SERA.6005. punkta b) apakšpunktu un, ja lidojumu veic trešās valsts gaisa telpā, saskaņā ar tās tiesību aktiem.

DEC APAKŠDAĻA

DEKLARĀCIJA**SAO.DEC.100 Deklarēšana**

- a) Deklarācijā, kas minēta 3. panta 2. punktā, ekspluatants apstiprina, ka atbilst un arī turpmāk atbildīs Regulas (ES) 2018/1139 V pielikumā noteiktajām pamatprasībām un šās regulas prasībām.
- b) Ekspluatants deklarācijā iekļauj šādu informāciju:
  - 1) ekspluatanta vārdu vai nosaukumu;
  - 2) ekspluatanta galveno darbības vietu;
  - 3) ekspluatanta kontaktinformāciju;
  - 4) ekspluatācijas sākuma datumu un attiecīgā gadījumā datumu, no kura ir spēkā pāreja uz pastāvošu deklarāciju;
  - 5) attiecībā uz visiem planieriem, ko izmanto komercespluatācijā – planiera tipu, reģistrāciju, galveno bāzi, ekspluatācijas veidu un lidojumderīguma uzturēšanas vadības organizāciju.
- c) Deklarējot ekspluatants, lai pierādītu atbilstību, dara zināmu kompetentajai iestādei *AltMoC* sarakstu, ja tas tiek pieprasīts saskaņā ar SAO.GEN.110. punktu. Minētajā sarakstā ir atsauces uz attiecīgajiem AMC.
- d) Ekspluatants deklarācijas iesniegšanai izmanto šā pielikuma papildinājumā ietvertu veidlapu.

SAO.DEC.105 Izmaiņas deklarācijā un komercespluatācijas izbeigšana

- a) Ekspluatants nekavējoties paziņo kompetentajai iestādei par apstākļu maiņu, kas ietekmē tā atbilstību Regulas (ES) 2018/1139 V pielikumā noteiktajām pamatprasībām un šās regulas prasībām, kas deklarēta kompetentajai iestādei, un par izmaiņām SAO.DEC.100. punkta b) apakšpunktā minētajā informācijā un SAO.DEC.100. punkta c) apakšpunktā minētajā *AltMoC* sarakstā, kas ietverts deklarācijā vai ir tās pielikumā.
- b) Ja ekspluatants vairs nenodarbojas ar planieru komercespluatāciju, tas par to nekavējoties paziņo kompetentajai iestādei.

Papildinājums

DEKLARĀCIJA				
saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2018/1976				
Ekspluatants				
Nosaukums / vārds, uzvārds:				
Ekspluatanta galvenā darbības vieta:				
Kontaktinformācija:				
Planiera ekspluatācija				
Komercekspluatācijas sākuma datums un attiecīgā gadījumā datums, no kura veikta pāreja uz pašreizējo komercekspluatāciju:				
Informācija par izmantotajiem planieriem, komercekspluatāciju un lidojumderīguma uzturēšanas vadību: ⁽¹⁾				
Planiera tips	Planiera reģistrācija	Galvenā bāze	Ekspluatācijas veidi ⁽²⁾	Lidojumderīguma uzturēšanas vadības organizācija ⁽³⁾
Vajadzības gadījumā – <i>AltMoC</i> saraksts ar atsaucēm uz attiecīgajiem <i>AMC</i> (deklarācijas pielikumā):				
Paziņojumi				
☐ Ekspluatants atbilst un turpmāk atbildīs Regulas (ES) 2018/1139 V pielikumā noteiktajām pamatprasībām un Īstenošanas regulas (ES) 2018/1976 prasībām. Konkrēti, ekspluatants komercekspluatāciju veic saskaņā ar šādām Īstenošanas regulas (ES) 2018/1976 II pielikuma prasībām:				
☐ Visiem ekspluatācijā esošajiem planieriem ir saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 748/2012 izdots lidojumderīguma sertifikāts ⁽⁴⁾ .				
☐ Pilotiem ir apliecība un kvalifikācijas atzīmes, kas izdotas vai pieņemtas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1178/2011 I pielikumu tā, kā prasīts II pielikuma SAO.GEN.125. punktā.				
☐ Ekspluatants paziņos kompetentajai iestādei par apstākļu maiņu, kas ietekmē tā atbilstību Regulas (ES) 2018/1139 V pielikumā noteiktajām pamatprasībām un Īstenošanas regulas (ES) 2018/1976 prasībām, kas ar šo deklarēta kompetentajai iestādei, un par izmaiņām šajā deklarācijā iekļautajā un tai pielikumā pievienotajā informācijā un <i>AltMoC</i> sarakstos tā, kā prasīts II pielikuma SAO.DEC.100. punkta c) apakšpunktā.				
☐ Ekspluatants apstiprina, ka visa šajā deklarācijā un tās pielikumos ietvertā informācija ir pilnīga un pareiza.				
Datums, uzvārds un paraksts				

⁽¹⁾ Aizpildiet tabulu! Ja nepietiek vietas informācijas norādīšanai, to norāda atsevišķā pielikumā. Pielikumu datē un paraksta.

⁽²⁾ "Ekspluatācijas veidi" attiecas uz komercekspluatācijas veidu, kuru veic ar planieri.

⁽³⁾ Informācijā par organizāciju, kas atbild par lidojumderīguma uzturēšanas vadību, ietver organizācijas nosaukumu, adresi un apstiprinājuma atsauci.

⁽⁴⁾ Lidojumderīguma sertifikāts ir parasts lidojumderīguma sertifikāts, ierobežots lidojumderīguma sertifikāts vai lidošanas atļauja, kas izdota saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 748/2012 I pielikuma prasībām.